

6. An, R. et al. *Artificial intelligence in health and sport sciences: Promise, challenges and future directions*. (Special topic/overview). (доступно на PubMed Central) – про застосування AI у спорті, реабілітації та етичні аспекти. <https://doi.org/10.1016/j.jshs.2025.101054>

7. Pietraszewski, P., Terbalyan, A., Roczniok, R., Maszczyk, A., Ornowski, K., Manilewska, D., Kuliś, S., Zając, A., & Gołaś, A. (2025). The Role of Artificial Intelligence in Sports Analytics: A Systematic Review and Meta-Analysis of Performance Trends. *Applied Sciences*, 15(13), 7254. <https://doi.org/10.3390/app15137254>

8. Kuvaldina O, Sarkauskiene A, Rybak O, et al. Top 10 needs of Ukraine's Olympic sports in hostile conditions: a Delphi study. *BMJ Open Sport & Exercise Medicine*. 2024;10:e001653. doi:10.1136/bmjsem-2023-001653

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-635-5-7>

USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE-BASED SERVICES IN HIGHER EDUCATION IN UKRAINE: ANALYSIS OF UNIVERSITY POLICIES

ВИКОРИСТАННЯ СЕРВІСІВ НА ОСНОВІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ВИЩІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ ПОЛІТИК

Omelchuk Serhii Arkadiiovych

*Doctor of Pedagogical
Sciences, Professor,
First Vice-Rector
Kherson State University
Kherson, Ukraine*

Омельчук Сергій Аркадійович

*доктор педагогічних наук, професор,
перший проректор
Херсонський державний університет
м. Херсон, Україна*

У цій розвідці ми проаналізуємо інституційні політики відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти України. Зокрема, нашу вибірку становлять 18 університетів, які протягом 2023–2025 років розробили, ухвалили на засіданнях вчених рад та оприлюднили на своїх офіційних вебресурсах відповідні інституційні настанови (рис. 1). Першим українським університетом, що офіційно запровадив загальні політики

використання штучного інтелекту в навчанні, викладанні й дослідженні, став Херсонський державний університет [1, с. 131].

Більшість університетів, що мають подібні політики (16 із 18 закладів вищої освіти), представлено в академічному рейтингові українських закладів вищої освіти «ТОП-200 Україна 2025» (<https://osvita.ua/vnz/rating/94871/>), вісім з яких входять до 50-ти найбільш топових українських університетів [9–11, 13, 16, 19–20].

1 29.06.2023 Херсонський державний університет	2 27.11.2023 НУ «Запорізька політехніка»
3 11.12.2023 НТУ України «КПІ імені Ігоря Сікорського»	4 15.03.2024 Івано-Франківський НТУ нафти і газу
5 15.08.2024 НУ біоресурсів та природокористування України	6 05.11.2024 Харківський НПУ імені Г. С. Сковороди
7 29.11.2024 НУ водного господарства та природокористування	8 грудень 2024 р. НТУ «Харківський політехнічний інститут»
9 21.01.2025 Університет імені Альфреда Нобеля	10 23.01.2025 Дніпровський НУ імені Олеся Гончара
11 21.03.2025 Київська школа економіки	12 23.03.2025 Харківський НЕУ імені Семена Кузнеця
13 23.06.2025 НУ оборони України	14 червень 2025 р. Сумський державний університет
15 26.08.2025 Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ	16 вересень 2025 р. Бердянський державний педагогічний університет
17 30.10.2025 ТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»	18 30.10.2025 Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Рис. 1. Українські університети, що мають інституційні політики використання ШІ

До того ж Міністерство цифрової трансформації України спільно з Міністерством освіти і науки України розробили низку інструктивно-методичних рекомендацій щодо запровадження й використання технологій штучного інтелекту: а) у закладах загальної середньої освіти; б) у закладах вищої освіти; в) у сфері медіа; г) публічними службовцями тощо (рис. 2).

- 1 січень 2024 р. Рекомендації з відповідального використання штучного інтелекту у сфері медіа (Міністерство цифрової трансформації України)
- 2 травень 2024 р. Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти (Міністерство освіти і науки України, Міністерство цифрової трансформації України)
- 3 червень 2024 р. Біла книга з регулювання ШІ в Україні: бачення Мінцифри (Міністерство цифрової трансформації України)
- 4 березень 2025 р. Поради з відповідального використання штучного інтелекту публічними службовцями (Міністерство цифрової трансформації України)
- 5 квітень 2025 р. Рекомендації щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти (Міністерство освіти і науки України, Міністерство цифрової трансформації України)

Рис. 2. Реєстр рекомендацій використання ШІ, розроблені Мінцифри і МОН

Якщо рекомендації Міністерства цифрової трансформації України й Міністерства освіти і науки України [4, 21, 23–24] представлено у формі порад і настанов, то аналіз інституційних документів закладів вищої освіти України дає змогу згрупувати їх за трьома типами документів: 12 університетів із 18 представили своє бачення використання ШІ у формі *політик* [3, 7–16], п'ять університетів – у формі *положення* [17–20] і один – у формі *декларації* [2].

Інституційні документи використання ШІ стосуються переважно науково-педагогічних працівників і здобувачів освіти, проте в окремих інституційних політиках дію використання ШІ поширено й на адміністративний персонал [5, 12, 14].

Основними сферами застосування ШІ охоплено здебільшого освітній процес (академічну діяльність) і наукову (науково-дослідну) діяльність, проте в деяких документах визначено й інші сфери: зокрема, навчально-методичну діяльність [10], адміністративне

управління [9–10, 13] й адміністративні процеси [18, 12], експертну діяльність [5] тощо.

Рекомендовані інструменти (сервіси) штучного інтелекту для використання в різних видах діяльності представлено в інституційних політиках [3, 5, 11, 13, 20].

Незначна частина університетських документів містить типологію використання ШІ, наприклад: рекомендоване – нерекomenдоване використання ШІ [10]; дозволене – заборонене використання ШІ [7, 14]; допускається – забороняється використання ШІ [13]; обґрунтоване – заборонене використання ШІ [2]; обов'язкове – доцільне (рекомендоване) – нерекomenдоване – заборонене застосування ШІ [5].

Цілком закономірно, що технології на основі штучного інтелекту зазнають істотних трансформацій, що, беззаперечно, впливає на зміни підходів до використання ШІ в академічній, науковій, управлінській та експертній діяльності університетів. З огляду на зазначене, розроблені інституційні документи, що регламентують застосування ШІ, потребують постійного уточнення й доповнення. Прикладом такої практики є досвід Херсонського державного університету, який у 2023 р. розробив і ввів у дію Загальні політики використання штучного інтелекту в навчанні, викладанні й дослідженнях [3], у 2024 р. – Концепцію запровадження персонального AI-помічника [6], у 2025 р. – Порядок оформлення грантової підтримки для оплати сервісів на основі технологій штучного інтелекту [22] та Інституційний регламент використання сервісів на основі штучного інтелекту [5], який оновлює окремі положення базового документа 2023 р. і слугує користувачам практичним посібником у корпоративному користуванні ШІ-сервісами.

Література:

1. Spivakovsky O., Omelchuk S., Kobets V., Poltoratskyi M., Malchykova D., Lemeshchuk O. Institutional regulation of using ai-based services through the Kano Model: the case of Kherson State University. *Information Technologies and Learning Tools*. 2025. Vol. 108. № 4. Pp. 129–157. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/6269> (дата звернення: 12.11.2025).

2. Декларація про принципи використання генеративного штучного інтелекту при впровадженні освітнього процесу та здійсненні наукової діяльності в НУ «Запорізька політехніка» / Національний університет «Запорізька політехніка». Запоріжжя, 2023. 8 с. URL: https://zp.edu.ua/uploads/pubdocs/2023/Dekl_pro_pryn_vykor_heneratyvnoho_shtuchnoho_intelektu.pdf (дата звернення: 12.11.2025).

3. Загальні політики використання штучного інтелекту в навчанні, викладанні й дослідженнях у Херсонському державному університеті / Херсонський державний університет. Херсон, 2023. 18 с. URL: <https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/281-%D0%94.pdf?id=6e2f1e1f-f267-4da6-859f-096168e2a70f> (дата звернення: 12.11.2025).

4. Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти / Міністерство цифрової трансформації та Міністерство освіти і науки України. Київ, 2024. 62 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno.metodychni.rekomendatsiyi.shchodo.SHI.v.ZZSO-22.05.2024.pdf> (дата звернення: 12.11.2025).

5. Інституційний регламент використання сервісів на основі штучного інтелекту в Херсонському державному університеті / Херсонський державний університет. Херсон, 2023. 24 с. URL: <https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%86%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%80%D0%B5%D0%B3%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%20%D0%A8%D0%86.pdf?id=d5b852e2-adbf-46be-80e8-ad62b1d71531> (дата звернення: 12.11.2025).

6. Концепція запровадження для викладача персонального AI-помічника в Херсонському державному університеті / Херсонський державний університет. Херсон, 2023. 7 с. URL: <https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/778-%D0%94.pdf?id=b770444e-a11f-464e-a518-1b805e83cba3> (дата звернення: 12.11.2025).

7. Політика використання інструментів та/або моделей генеративного штучного інтелекту в освітньому процесі у Приватній установі «Університет “Київська школа економіки”» / Приватна установа «Університет “Київська школа економіки”». Київ, 2025. 6 с. URL: <https://kse.ua/wp-content/uploads/2025/03/Politika-SHI.pdf> (дата звернення: 12.11.2025).

8. Політика використання штучного інтелекту в академічній діяльності ХНЕУ ім. С. Кузнеця / Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. Харків, 2025. 6 с. URL: <https://hneu.edu.ua/content/documents/158/15768/Attaches/politika-vikoristannya-shi-v-hneu.pdf> (дата звернення: 12.11.2025).

9. Політика використання штучного інтелекту в Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара / Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. Дніпро, 2025. 11 с. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/osvitnya/N106_14_04_25_Polityka_Shtuchnyi_intelekt.pdf (дата звернення: 12.11.2025).

10. Політика використання штучного інтелекту в Сумському державному університеті / Сумський державний університет. Суми, 2025. 17 с. URL: <https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=a81944c5-1357-f011-b755-005056015693&kind=1&version=1751521132.197> (дата звернення: 12.11.2025).

11. Політика використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського / Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Київ, 2023. 10 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/70b895b5-1339-4d51-975b-a6114035c950/content> (дата звернення: 12.11.2025).

12. Політика використання штучного інтелекту у Вищому навчальному закладі «Університет імені Альфреда Нобеля» / Університет імені Альфреда Нобеля. Дніпро, 2025. 18 с. URL: <https://duan.edu.ua/wp-content/uploads/polityka-vykorystannya-shtuchnoho-intelektu.pdf> (дата звернення: 12.11.2025).

13. Політика доброчесного використання штучного інтелекту в Національному університеті водного господарства та природокористування / Національний університет водного господарства та природокористування. Рівне, 2024. 8 с. URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/32644/1/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%88%D1%82%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%83%20%D0%B2%20%D0%9D%D0%A3%D0%92%D0%93%D0%9F.pdf> (дата звернення: 12.11.2025).

14. Політика застосування штучного інтелекту (ШІ) / Вінницький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету. Вінниця, 2025. 12 с. URL: <http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/96.pdf> (дата звернення: 12.11.2025).

15. Політика ТОВ «Технічний університет “Метінвест Політехніка”» щодо використання технологій генеративного штучного інтелекту в освітній та науковій діяльності / ТОВ «Технічний університет “Метінвест Політехніка”». Запоріжжя, 2025. 15 с. URL: <https://metinvest.university/data/file/f8/53/f853768638e74bad8fdc7e59c54718ef.pdf> (дата звернення: 12.11.2025).

16. Політики використання штучного інтелекту в університеті / Національний технічний університет «Харківський політехнічний

інститут». Харків, 2024. 42 слайда. URL: <http://library.kpi.kharkov.ua/files/Seminars/04-12-2024-chatgpt.pdf> (дата звернення: 12.11.2025).

17. Положення про використання інструментів генеративного штучного інтелекту в освітньо-науковому процесі / Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Харків, 2024. 13 с. URL: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Pol/Pol_vykorystannia_shi.pdf (дата звернення: 12.11.2025).

18. Положення про використання штучного інтелекту в Національному університеті оборони України / Національний університет оборони України. Київ, 2025. 11 с. URL: <https://nuou.org.ua/assets/documents/polozhennia-ai-25.pdf> (дата звернення: 12.11.2025).

19. Положення про загальні політики використання інструментів генеративного штучного інтелекту в навчальному процесі Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу / Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу. Івано-Франківськ, 2024. 7 с. URL: https://drive.google.com/file/d/17bBDaJKlhZPr1R5RAYD_-xCANQLvZUe/view (дата звернення: 12.11.2025).

20. Положення про політику використання штучного інтелекту у Національному університеті біоресурсів і природокористування України / Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ, 2024. 17 с. URL: <https://qms.nubip.edu.ua/wp-content/uploads/2024/08/%D0%A1%D0%A3-%D0%A1%D0%9C%D0%AF-%D0%9D%D0%A3%D0%91%D1%96%D0%9F-%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8-7.5-021-011.pdf> (дата звернення: 12.11.2025).

21. Поради з відповідального використання штучного інтелекту публічними службовцями / Міністерство цифрової трансформації України. Київ, 2025. 45 слайдів. URL: <https://storage.thedigital.gov.ua/files/f/bf/a9595e0dcd238ab2b3602909107aabf9.pdf> (дата звернення: 12.11.2025).

22. Порядок оформлення грантової підтримки для оплати сервісів на основі технологій штучного інтелекту в Херсонському державному університеті / Херсонський державний університет. Херсон, 2025. 6 с. URL: [https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%9F%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BE%D0%BA%20%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%BA%D0%B8%20%D0%A8%D0%86%20\(153-%D0%94\).pdf?id=7d5d2751-9918-4b24-8f8d-7539553d5adc](https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%9F%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BE%D0%BA%20%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%BA%D0%B8%20%D0%A8%D0%86%20(153-%D0%94).pdf?id=7d5d2751-9918-4b24-8f8d-7539553d5adc) (дата звернення: 12.11.2025).

23. Рекомендації з відповідального використання штучного інтелекту у сфері медіа / Міністерство цифрової трансформації

України. Київ, 2024. 11 с. URL: https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/page/community/docs/%D0%A0%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97_%D0%A8%D0%86_%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B0.docx.pdf (дата звернення: 12.11.2025).

24. Рекомендації щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти / Міністерство освіти і науки України, Міністерство цифрової трансформації України. Київ, 2025. 56 слайдів. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2025/04/24/shi-v-zakladakh-vyshchoi-osvity-24-04-2025.pdf> (дата звернення: 12.11.2025).